

		ys[ku	<p>ÄjV ds fofHkUu vaxka , oa dk; k& l s i fjpr gkukA fxurh dh i qjkoŦUKA Hkk'kk KkuA fofHkUu i xkj ds i 'kq/ka ds fØ; kdyki ka l s voxr gkukA</p>	<p>mUkj i NukA iz ÄjV dŦ s pyk \ iz ÄjV D; k <krk gŦ \ iz ÄjV dc cBxk \ iz D; k ÄjV ckyw ea Qj tk, xk \ i Ø gkFkh] Vhpj] firkt] 'kj] nknkth D; k mBkdj pyxs \ iz ÄjV l s Äjph phitka ds uke ij xksyk yxkvkA</p> <ul style="list-style-type: none"> * ÄjV dk fp= ns[kdj ml ds 'kjhj ds fofHkUu vaxka ds uke fy[kokukA * cks>k <kus okys i 'kq/ka ds uke fy[kokdj fp= cuokukA * iŦka ds fp=ka dh igpku djokdj ml i 'kq dk uke fy[kokukA * [kkyh txg HkjokukA * ÄjV ds uhps l s D; k&D; k fudy l drk gŦ \ fy[kokukA * ÄjV jfxLrku dk tgkt D; ka dgykrk gŦ \ * dfork dh i fDr; kj cuokukA * dfork ea ÄjV 'kcn fdruh ckj vk; k gŦ fy[kokukA 		<p>gea tkuojka dh ns[kHkky djuh pkfg, A</p>
		orLh	'kq) orLh dk KkuA			
		l gys[k	v{kjka dh cukoVA	<ul style="list-style-type: none"> * panz fclnq ¼ j ½ okys i kip 'kcn 		

				fy[kokukA * fo kFkhZ dk uke ftI v{kj I s 'kq gksrk gS ml I s pkj 'kCn fy[kokukA * dfBu 'kCnka dk Jqfys[k djokukA * ek=kvka I s 'kCn fy[kokukA 'kq) v{kj ka ea , d ist fy[kokukA		
	Hkkyw us [ksyh Qfcky	I uk cksyuk	[ksyka ds fo"ka; ea tkudkjha fxurh dh i ukofuka cPpka dh i l UnA cnyrs ek e dh tkudkjha cf>>d gksdj izuka ds mUkj nsuka	i k B dks eukj at d cukrs gq dN izu i nS tk, xA * vki dks dksu&dksu I s [ksy i l Un ga \ * ?kj ds ckj vkj vUnj [ksys tkus okys [ksyka ds uke crk, A * cxhps dh ns[kHkky dksu djrk gS \ * 'kj dk cPpk fdI iM+ ds uhrs I ks k Fkk \ * Hkkyw us 'kj ds cPps dks cpkus ds fy, D; k fd; k \ * va ea 'kj ds cPps dks D; ka etk vkus yxk \ * Hkkyw us 'kj ds cPps dks fdruh ckj mNkyk \ * ,d I s ing rd fxurh I ukukA * fdI ek e ea D; k djrs gks \	[ksy I s I cf/krA foKku I s I cf/krA	
		i Bu				

		<p>fojke fpguka dk KkuA I a Dr v{kj , oa [ksyka dh tkudkj hA dfBu 'kCnka dk vFkZ tkuuka I gh&xyr dh tkudkj hA egkojka dk vFkZ tkuuka</p> <p>ys[ku dh n{krk }kjk Hkk'kk KkuA dYi uk 'kfDr , oa fpru 'kfDr dk fodkl A</p>	<ul style="list-style-type: none"> * fdI &fdI [ksy dh xan I s [ksy I drs gā \ * mfpr fojke fpguka ds I kFk vupj .k okpu djokukA * [ksyka dk uke i <okdj xan dk bLræky gkus okys [ksy ij xksyk yxokukA * 'kCn&vFkZ dks i <ej js[kk I s feyokukA * egkojs dk vFkZ i <ej ; kn djokukA * okD; ka dks i <okdj I gh&xyr dk fu'kku yxokukA * I nhz vkj xehz ea D; k&D; k djrs gā \ okD; ka dks i <ej fu'kku yxokukA * dfBu 'kCnka dk vFkZ fy[kokukA * egkojka dk vFkZ fy[kokukA * Hkkyw us 'kj dks fdruh ckj mNkyk] fxurh fy[kokukA * [kkyh txg HkjokukA * izuka ds mUkj fy[kokukA * tkuojka dh cksyh fy[kokukA * fdI ekI e ea ræ D; k djrs gks \ fy[kokukA 		
--	--	--	--	--	--

		oruh l gys[k	'kq) oruh dk KkuA v{kjka dh l qksy cukoVA	<ul style="list-style-type: none"> * xel di Ms igurs gks & xehz ea * yLih ihrs gkj vke [kkrs gks & xehz ea * dxxt dh uko rjkrs gks & cjl kr ea * vlx l drrs gfi & l nhz ea * gkj ;k ugha ea mUkj fy[kokukA * 'kcnka l sokD; cuokukA * l a Dr v{kj fy[kokukA * 'j* okys 'kcn fy[kokukA ts s & gtkluk] dt] ethA * Jrys[k djokukA * 'M#] 'M* okys ikp&ikp 'kcn fy[kokukA <p>v{kjka dh l qj cukoV ij /; ku nrs gq , d ist fy[kokukA</p>		
twa&tq ykbz	E; kAij E; kAA	l quk cksyuk	tkuojka dh vkokt i gpkuukA dgkuh dh fo"K; & oLrq dks l e>ukA fpru 'kfDr dk fodkl A	<ul style="list-style-type: none"> * fofhllu izdkj dh vkokt fudky dj tkuojka ds uke i NukA * l gkuh ds ckjs ea i NukA * p#/dh ctokukA * fp= dFkk l qkrs gq Nks/&Nks/s izu i NukA * taxy dk jtkk dksu gkrk gs 	foKku l s l af/krA	

		i Bu	'kCnka dk l gh mPpkj .kA feyr&tyrs nð okys 'kCnka l s dfork cukukA Lej.k 'kfDr dk fodkl A	<ul style="list-style-type: none"> \ * fcYyh euq; ds l æ ds s jgus yxh \ * fcYyh vkj 'kj ea D; k l ekurk gkrh gS * fcYyh dgk; jgrh Fkh \ * E; kÅ; dh vkokt l udj pfg; k ij D; k vl j gvk gkxk \ * rfga l cl s T; knk Mj fdl l s yxrk gS * nð nll jka dks ds s Mj kvksx \ * bl dfork ea fcYyh dh vkokt fdl us fudkyh gS \ * vxj l gkuh bl yMdh dh nklr gkrh rks D; k djrh \ * dgkuh ea cPpka ds ykM&l; kj dks ns[kdj fcYyh us D; k l kpk \ * 'kj D; ka ngkMæus yxk \ * mfpr vkjkg&vojkg ds l kFk dfork i kB djokukA * feyr&tyrj nð ikys 'kCnka dks js[kkfdr djokukA * dfork ; kn djokdj] i fDr; kj ijh djokukA * ;kstu fpgu okys 'kCnka dks i <okuk vkj u, 'kCn 		
--	--	------	--	--	--	--

		ys[ku	ys[ku dh 'kq) rk dk KkuA Hkk'kk Kku] u, 'kCnka dk KkuA dYi uk 'kFDr dk fodkl A dykRed ,oa jpukRed vfhk0; fDr dk fodkl A	vkš u, 'kCn cuokukA * ikyrw i'kq ij ikp okD; cuokukA * panfclnq okys 'kCnka dks js[kkfdr djokukA * ;kstd fpgu okys u, &u, 'kCn fy[kokukA ekrk&fi rk] ?kj&}kjA * 'kCnka dk okD; ka ea iz; ksx djokukA * Nks/&Nks/s iz uka ds mUkj fy[kokukA tš s & pfg; k fdl l s Mj rh gš \ fcYyh fdl l s Mj rh gš \ re fdl l s Mj rs gks \ dku dš s cksyrk gš \ fcYyh&E; kÅi&E; kÅi ej xk& * fp= fn[kkdj dgkuh ijh djokukA * fjDr LFkku HkjokukA * vi uh i l Un ds ikyrw i'kq dk uke fy[kokdj fp= l fgr ikp okD; fy[kokukA			gea feyty dj jguk pkfg, A dyk l s l æf/kr gA
		orZuh					
		l gys[k	'kq) orZuh dk KkuA v{kjka dh cukoVA				

				<p>vkš u, 'kcn cuokukA</p> <p>* ikyrw i'kq ij ikp okD; cuokukA</p> <p>* pnfclnq okys 'kcnka dks js[kkfdr djokukA</p> <p>* ;kstd fpgu okys u,&u, 'kcn fy[kokukA ekrk&fi rk] ?kj&}kjA</p> <p>* 'kcnka dk okD; ka ea iz; ksx djokukA</p> <p>* Nks/&Nks/s iz uka ds mUkj fy[kokukA</p> <p>tš s & pfg; k fdl l s Mj rh gš \</p> <p>fcYyh fdl l s Mj rh gš \</p> <p>rę fdl l s Mj rs gks \</p> <p>dku dš s cksyrk gš \</p> <p>fcYyh&E; kÅi&E; kÅi ej xk&</p> <p>* fp= fn[kkdj dgkuh ijh djokukA</p> <p>* fjDr LFkku HkjokukA</p> <p>* vi uh i l Un ds ikyrw i'kq dk uke fy[kokdj fp= l fgr ikp okD; fy[kokukA</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> ★ 'kCnka dk myV&Qj djokdj l h/kk okD; cuokukA ★ v;xBs vkj m;xfy; ka l s dku&dku l s dke fd; s tk l drs ga \ fy[kokukA ★ ukcd okyh phtka ds fp= cuokukA <p>taxyh tkuojka vkj ikyrw tkuojka ds uke fy[kokukA</p> <p>, dk, d] p[Wh] dk; u; MjkÅ; fy[kokukA</p>		
	vf/kd cyoku dku	l quk cksyuk	<p>jkr&fnu] l j t&pkp dh i fØ; kvka l s voxr gkukA</p> <p>l j t] pkp] gok] i kuh dk eglo tkuukA</p> <p>ckf) d {kerk dk fodkl A</p> <p>cf>>d gkdj Lo; a dks vfHk0; Dr djus dk vkrfo'okl i shk gkukA</p> <p>rdz dju; fo'y'sk.k dju; vupeku yxkus dh {kerk dk fodkl A</p>	<p>ikB ikjEHk djus l s igys nk&rh u iz u i nS tk, xA</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ fnu ds le; re vkl eku ea D; k&D; k ns[krs gks \ ★ jkr ds le; re vkl eku ea D; k&D; k ns[krs gks \ ★ i k'sks dks vi uk [kkuk cukus ds fy, D; k&D; k p kfg, \ <p>ikB dk vkn'kz okpu djrs gq cPpka l s iz u i nS tk, xA</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ gok us viuh rkdr fn[kkus ds fy, D; k fd; k \ ★ l j t us viuh rkdr fn[kkus ds fy, D; k fd; k \ ★ i kuh] ckny] igkM} l nhz ; s vi uh rkdr dS s fn[kk, xs \ 	foKku l s l af/kr ga	

		i Bu	<p>I gh mPpkj .k dk KkuA Hkk"kk; h dks kyka ds l kFk voyksdu dh dqkyrk fodfl r gkuA dYi uk djuj vi uh Hkkoukvka vksj l kps dks vfHk0; Dr djus dh Hkkouk dk fodkl A</p>	<ul style="list-style-type: none"> ★ re xjeh yxus ij D; k&D; k djrs gkA ★ buea l s dksu vf/kd cyoku gS vksj D; ka \ ★ l ij t ; k gok] gkFkh ; k 'ksj] xjeh ; k l nhA 		
		ys[ku	<p>'kCn&cks'k rFkk vFk&xg.k l ca/kh dqkyrvka dk fodkl A Hkko dks l e>uk] fu"d'kz fudkyuk] fu.kz; djus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ★ vuqj .k okpu djokukA ★ okD; ka dks i <dj l gh&xyr dk fu'kku yxokukA gok vi us vki dks vf/kd cyoku l e>rh FkhA gok us l ij t dks gjk fn; kA ★ fdl us fdl l s dgk \ okys izu djokukA ★ l ekukFkd 'kCnka dks i <okukA ★ foyke 'kCnka dks i <okukA ★ 'kCnka dk [ksy djokukA ★ vyx&vyx [kkus okys v{kj ka l s 'kCn cuokukA 		
				<ul style="list-style-type: none"> ★ i ; kz okph 'kCn fy[kokukA tS s & gok&ok; ij i ouA ★ i kB ds vk/kkj ij izuka ds mUkj fy[kokukA ★ okD; cuokuk & l ij t] 'kfDr'kkyh] euq; A ★ fjDr LFkku Hkjokul A tS s & gok vksj l ij t ea ----- 		

			<p>dh {kerk dk fodkl A l ekukFKzd] foyke vkfn ds ek/; e l s 'kcn&Kku c<kukA vi uh vfHkO; fDr; ka dks fyf[kr : i ea izdV djus dh {kerk dk fodkl A</p>	<p>fNM+ xbA * xfez; ka ea re dS s di Ms igurs gks vkj D; k [kkuk ilUn djrs gks \ uke fy[kdj fp= cuokukA * lfnz; ka ea re dS s di Ms igurs gks vkj D; k [kkuk ilUn djrs gks \ uke fy[kokdj fp= cuokukA * foyke 'kcn djokuk & vf/kd de * 'kcn vkj vfkZ djokuk & 'kjhj & ru * i kSks dks vi uk [kkuk cukus ds fy, D; k&D; k pkfg, \ uke fy[kdj fp= cuokukA * Jrsy[k djokukA 'kcn ijs djokukA l qj v{kjka ea ,d ist fy[kokukA</p>		
		<p>orLuh l gys[k</p>	<p>dykRed vfHkO; fDr dk fodkl A 'kq) orLuh dk KkuA v{kjka dh l qj cukOVA</p>			
vxLr	nklr enn	dh l quk cksyuk	<p>i 'kq/ka ds ?kjka l s i fj fpr gkukA i kuh ea jgus okys tehu ij jgus okys i 'kq/ka ds</p>	<p>* i 'kq/ka ds ?kjka ds ckjs ea ppkZ djukA dksu dgk jgrk gS \ * dNq ds Aj fo'ksk ppkZ djrs gq izu i Nuk &</p>	<p>foKku l s l af/kr gA</p>	

			fo"K; ea tkuukA vupku yxkus dh {kerk dk fodkl A	iz dNqk ds spyrk gS \ iz dksu&l k i'kq l cl s rst nkM-rk gS iz dNqk dgk; jgrk gS \ iz ikuh ea jgus okys tkuojka ds uke crkvkksA iz ,d s tkuojka ds uke crkvks tks ikuh vksj tehu nkuuka ij jgrs gA * dgkuh l ukdj iz u iNuk & iz dNq ds [kksy tS h l [r phta vksj D; k gks l drh gA \ iz rnsq us dNq dks i dMk rc og D; k l ksp jgk gksxk \ iz vki vius nkeu dhen os l s jgs gA \ * ikB dk vupj.k okpu djokukA * okD; ka dks i <okdj l gh&xyr dk fu'kku yxokukA * ,d vksj vusd dks 'kCnka ds iz kx }kjk crkukA * dksu dgk; jgrk gS \ j s [kk l s feyokukA * ikB ds vk/kkj ij izuka ds mUkj fy[kokuk & iz dNq dk nklr dksu Fkk \ gea vius fe= dh enn djuh pkfg, A	
		i Bu	I gh mPpkj.k dk KkuA fpru 'kfDr dk fodkl A iz akupny 'kCnka dk vFkz tkuukA 'kCn&Kku c<kukA		
		ys[ku	rdl ær mUkj nsuk] fu"d"Kz fudkyuk] fu.kz djukA I jy 'kCnka vksj okD; ka dks vFkz&xg.k djrs gq fy[kukA		

		<p>oruh</p> <p>I gys[k</p>	<p>mfpr ek=kvka , oa l a p r 0; atuka dk KkuA</p> <p>v{kjka dh l qj cukoVA</p>	<p>iz ykeMh dgk; jgrh Fkh \ iz viuh l j {kk ds fy, l cds ikl dN u dN gA ts s dNq dsikl & etar [kksyA budsikl D; k gS \ [kjxksk] 'kj] gkFkh] fgj.k] gekjs ikl A * opu cnyks & , d diMk & rhu diMA * fdl h ds h pky \ Qnd&Qnd dj & * [kkyh txg Hkjokuk & ykeMh vksj dNq ea ----- gks xbA * taxy ea jgus okys tkuojka ds uke fy[kdj fp= cukvksA * nks tkuojka ds uke fy[kks tks tehu vksj ikuh&nkuka txg jgrs gA * ikuh ea jgus okys tkuojka ds uke fy[kdj fp= cukvksA * vki vius fe= dh enn ds s dj l drs gA \ * fp= ns[kdj i'kqvka ds uke fy[kokuk vksj jax HkjokukA * Jrays[k djokukA * ,d l s ing rd fxurh fy[kukA</p>	<p>foi fuk ds l e; tks dke vkrk gS ogh l Ppk fe= gkrk gA</p>
--	--	----------------------------	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> * ekp] nklrh] [kjkp] Nykpx] rnqkA 		
	<p>cgr gw/k</p> <ul style="list-style-type: none"> • dkys ešk i kuh ns • I kou dk xhr 	<p>I quk</p> <p>cksyuk</p>	<p>I u I e>dj vkuan</p> <p>yukA</p> <p>dfork dks mfpr</p> <p>vkjkg&vojkg ds I kfk</p> <p>cksy I dskA</p> <p>Hkk"kk I h[kus dk I q[kn</p> <p>vuqko i klr gkukA</p> <p>viuh ckrka dks cksyus dh</p> <p>{kerk dk fodkl A</p> <p>fo"k; &oLrq I s vkufr</p> <p>gkdj mRI kg I s I dknka</p> <p>dk vknku&inku djakA</p> <p>cf>>d gkdj Lo; a dks</p> <p>vfHkO; Dr djus dk</p> <p>vkRefo'okl i shk gkukA</p>	<ul style="list-style-type: none"> * ckfj 'k gkus ij D; k gsrk gS \ * ckfj 'k I s cpus ds fy, ge D; k djrs gā \ * ckfj 'k ds fnuka ea D; k vPNk yxrk gS * o"kkz I s I af/kr xhrka dk I Loj vH; kl djok; k tk, xkA * ckfj 'k gkus ij dku D; k djrk gS \ * ekj] ea<d] I ij t] fpm; kA * ; fn ckfj 'k ugha gksch rks D; k gksxk \ * ckfj 'k ds s gsrh gS \ ty&pØ dks fp=ka }kjk I e>krs gq ukVd djokukA * dfork ds ek/; e I seq; jækA ds vykok dN u, jækA dh tkudkjh nukA * >myk dc >myrs gā \ * T; knk ckfj 'k dc gsrh gS \ * fofHkUu idkj ds >myka dk fp= fn[kkdj jæk Hkjokuk vkj uke i NukA * dfork dk I Loj okpu 	<p>foKku I s</p> <p>I af/kr gā</p>	
		i Bu	Lej.k 'kfDr dk fodkl A			

		ys[ku	<p>ripkRed 'kCnka dk KkuA I a Ør o.kka dk KkuA</p> <p>okD; fuekZk ,oa fu"d"kZ fudkyus dh {kerkA</p>	<p>djokukA</p> <ul style="list-style-type: none"> * 'kCnka dk vFkZ 'lyS k dkmZ l s ; kn djokukA * ty&pØ dks fp=ka rFkk mul s l af/kr i fDr; ka dks js[kk l s feyokdj l e>kukA * dN u, j&ka ds uke i <okdj fn, x, vkdkj ka ea HkjokukA /kkuh & gjk & * ^vc ugha cj l pka* i <dj dgkuh dks vkxs c<okukA * dfork i <okdj panfclnq okys 'kCnka ij xksyk yxokukA * ckfj 'k l s cpus ds fy, rpe ftu&ftu phkka dk iz kx djrs gks muea j& Hkjka * dfork ds l kFk fn, x, fp=ka ea dksu D; k dj jgk gs \ fp= ns[kdj [kkyh txg HkjokukA * dfork ea vk, rip okys 'kCnka dks fy[kokukA tS s & i kuh&xM/kkuhA dgkuh&ftanxkuh ckj&l d kj ryS k&NS ka * iz uka ds mUkj djokuk & iz cPps dks eSka l s D; k&D; k 		
--	--	-------	---	--	--	--

		oruh		<p>ekix jgs gā iz dkys eʔk dks ns[kdj ekj D; k djrs gā \</p> <p>iz ckfj 'k gkus ij dksu D; k djr k gS \ fy[kokukA tʔ s & ekj] e&d] l ij tA</p> <p>★ , d tʔ s 'kCn fy[kokukA tʔ s &</p> <p>gʔk] pʔk] l ʔk] nʔk] fnu] fi u] fxuA</p> <p>★ cgr gʔkA , d k cMʔ ykx dc&dc dgrs gā \</p> <p>fy[kokukA</p> <p>★ o"kkz _rq ij i k p okD; fy[kokukA</p> <p>★ vi uh i l n ds > nys dk fp= cuokukA</p> <p>★ l eku vfkz okys 'kCn djokuk &</p> <p>/kjrh] i Foh] ty&i kuhA</p> <p>★ fp= ea fn[kkbz ns jgs cknyka ea fdu&fdu i 'kʔ; i f{k; ka dh vkNfr; k; fn[kkbz ns jgh gā \</p> <p>uke fy[kokukA</p> <p>★ xgka dk uke fy[kokukA</p> <p>★ v{kjka vkj 'kCnka ea mfpr nijh j[krs gq l gys[k</p>		
--	--	------	--	---	--	--

				djokukA		
fl rEcj	ejh fdrkc	I uk cksyuk	ikfjokfjd I aakka dks I e>ukA i rdky; ds ifr fo'ksk vkd'kz k gskukA u, &u, 'kCnka dk fuekz k dj I dksA	<ul style="list-style-type: none"> * Nks/&Nks/s iz uka }kj k ikfjokfjd I aak dks crkukA ekj dh cgu&ekj h iki k dh cgu& * tgi fdrka j[kh tkrh gā ml sD; k dgrs gā \ * viuh euilan phtka ds uke iNuk & ½d½ [kkuk&vke] [khj ¼[k½ j&yky] gjk * vkn'kz okpu ds ckn ikB I s I af/kr iz u iNuk & iz ekj us oh: dks dgk Hkst k \ iz rfgjh euilan fdrkc dku&I h gS iz 'kCnka dh v&; k{kjh f[kyokukA * vyx&vyx phtka dks uki us ; k rkyus ds fo'k; ea iz u iNdj ppkz djukA * vius cLrs ea I s euilan fdrka fudkykA * ikB dk vuqj.k okpu djokukA * vud 'kCnka ds fy, , d 'kCn 		
		i Bu	I gh mPpkj.k vkj fojke fpguka dk KkuA dYi uk 'kDr dk fodkl A t vkj t} Q vkj Q+ ds varj dks I e> I dksA 'kCn Hk.Mkj dk fodkl A			

		ys[ku	<p>'kCn Hk.Mkj dk fodkl A okD; fuekZ k ,oa fu"d"kZ fudkyus dh {kerkA 'kCnka dk vFkZ l e>dj fy[kukA ; FkkFkZ vkj dYiuk ea varj dj l dksA</p>	<p>djokukA tgk; cgr l kjh fdrkca gkrh gā & iqrdky; tgk; U; k; ds fy, tkrS gā & U; k; ky; A ★ i<ej viuh il n dh phtka ds uke ij xkyk yxk, A ★ fdl pht dks ge dS s rksyrs gā \ 'kCnka vkj fp=ka dks js[kk l s feyk dj crkvks fd fdl pht dks ge dS s uki rs ; k rksyrs gā \ ★ fdrkca ds uke i<ej crkvks fd nē dksU&l h iqr d i<ek pkgkxs \ ★ l a pr v{kjka okys 'kCn dks ; kei VV ij fy[kdj ckj&ckj i<okukA ★ tg vkj t} Q vkj Q+ ea varj Li"V djus ds fy, qlyS k dkMZ l s i<ekdj l gh mPpkj.k ij /; ku nsukA</p> <p>★ iz uka ds mUkj fy[kokuk & iz ek; us oh: dks dgk; Hkst k \ iz cBd ea oh: us D; k ns[kk \ ★ i k B ds vk/kkj ij okD; i j s djokuk & ekj h oh: dks ----- ea</p>		
		orZuh				

		I gys[k	'kq) orũh dk KkuA v{kjka dh I qj cukovA	ys xbA * fp= ns[kdj uke fy[kokukA * I æf/k; ka dk uke fy[kokuk & i ki k dh cgu ----- ----- ek; dk Hkkbz ----- - * fuEufyf[kr 'kCnka ds vuq kj vi uh eui l n phtka ds uke fy[kokuk & [kkuk & jæ & [ky & fdrkc & * fp= ns[kdj [kkyh txg dks o.kæ l s i j k djokuk & fn u nh * t vkj t+ l s nk&nks 'kCn cuokukA * v{kjka vkj 'kCnka ea mfpr njih j [krs gq I gys[k djokukA		
frryh vkj dyh	I uk cksyuk	dfork I u&l e>dj vkulln ys l dæA vupeku yxkdj iz uka ds	* frrfy; ka ds fofHku jækæ dk ftØ djrs gq nks&rhu dfork, j I u h tk, xhA	i ; kbj .k I s I æf/krA	gea Qy/ka dks rksM dj u"V ugha	

			<p>mUkj nus dh {kerkA vkn's k] fun'z k] vugj k's k vkfn /; kui w'd l udj mudk ikyu dj l d'x'A vkRefo'okl ds l kFk viuh ckr dj l d'x'A</p>	<ul style="list-style-type: none"> * vki us fdu&fdu j'xka dh frrfy; k; ns[kh g's \ * frrfy; k; Qmyka ij D; ka eMjkrh g's \ * ikB ea nh xbz dfork dks ckj&ckj l Loj vius l kFk c'pyokukA * ikB l s l æf/kr izu iNuk & iz frryh dyh ds ikl dc xbz gksxh \ iz ,d 'kCn dks nks&nks ckj dgus dk D; k eryc g's \ iz frryh dyh ds ikl D; ka xbz \ iz r'fgkjs vki & ikl dksu&dksu l s Qmy g's \ * mxrs v'kj M'icrs l'jt dh ppkz djukA * fdl &fdl dke ds fy, r'e tYnh txuk pkgkxs \ * l'j o y; ds l kFk dfork ikB djokukA * dfBu 'kCnka dk vFkz i<økdj js[kk l s feyokuk & ulgha l kFk l æ Nks/h * okD; ka dks i<økdj l gh&xyr dk fu'kku 		<p>djuk pkfg, A</p>
	iBu	<p>'kCnka v'kj inka dks iHkko'kkyh <æ l s i<+ l d'x'A dfork dk l'jy vFkz xg.k djrs gq i<+ l d'x'A</p>				
	ys[ku	<p>okD; fuekz k dh {kerkA 'kCn HkMkj ea of) A</p>			<p>foKku l æf/krA</p>	

			<p>dYi uk 'kfDr dk fodkl A</p>	<p>yxokukA</p> <ul style="list-style-type: none"> * dfork ds vk/kkj ij okD; ijs djokukA * i kSks dh Mky ij , d l qj --- ----- FkhA ----- us ml l s vkdj dgk] ^rē eṗs cgr --- ----- yxrh gkA** * frryh ds fp= ea l qj jax Hkj kA * cht l s i kSkk dS s curk gS \ i kip okD; fy[kokukA * fp= ea fn, x, i kSks ds vaxka ds uke fy[kokukA * feyr&tyrs 'kCnka dks fy[kokukA tS s & dyh&eyh] Mky&xky] cksyk&[kksykA * ,s h phtka ds uke fy[kokuk ftudh egd rēga il n gA * 'kCnka dks i <ej ml ea l af/kr jaxka ds uke fy[kokukA * ^ f * vkj ^ h* dh ek=kvka l s i kip&i kip 'kCn fy[kokukA * dfBu 'kCnka dk Jqys[k djukA 		
		orūh				
		l gys[k	'kq) orūh dk KkuA			
			v{kjka dh l qj cukoVA			

				<ul style="list-style-type: none"> * I qj v{kjka ea ckj&ckj fy[kokukA 	
vDVicj	cycy	I uk cksyuk	<p>fofHku i zdkj dh fpfM; ka vksj mudh ckfy; ka I s i f j f p r g k s A j a k a , o a i f { k ; k a I s I a f / k r d f o r k d k I L o j o k p u d j I d s A</p> <p>i Bu</p> <p>I gh m P p k j . k , o a f o j k e f p g u k a d k K k u A I gh & x y r d k f u . k z ; y s I d s A i ' k a v k a v k s j i f { k ; k a e a v a r j I e > u k A f p = k a e a j a x H k j d j d y k R e d v f H k O ; f D r d k f o d k l A</p>	<ul style="list-style-type: none"> * I qg I c l s i g y s g e a f d l d h v k o k t I u k b z n s r h g s \ * v k i u s d k s u & d k s u I s i { k h n s [k s g s \ * d y x h o k y s i { k h d k u k e c r k v k s A * f p f M ; k a I s I a f / k r d f o r k d j o k u k A * D ; k v k i u s c y c y d k s n s [k k g s \ * i k B d k v k n ' k z o k p u d j o k ; k t k , x k A * c y c y , d c k j e a f d r u s v a m s n s r h g s * c y c y d s h v k o k t e a c k s y r h g s \ * c y c y d k H k k s t u D ; k g s \ * f l O k g h c y c y d h D ; k i g p k u g s \ * c y c y v i u k ? k k a l y k d s s c u k r h g s \ * v u p d j . k o k p u d j o k u k A * o k D ; k a d k s i < e k d j I g h x y r d k f u ' k k u y x o k u k A * i z u i < e k d j I g h m u k j d k f u ' k k u y x o k u k A 	foKku I s I a f / k r g s A

		ys[ku		<ul style="list-style-type: none"> ★ fp= ns[kdj muds uke l s js[kkvka }kjk feyokukA ★ fuEufyf[kr ukeka dks i < dj i f{k; ka ds ukeka ij xksyk yxokuk & xk;] rkrk] eSuk] cdjhA cycy] dks y] cnj] fcYyhA ★ i f{k; ka dh vkokt igpku dj js[kk l s feyokukA ★ iz uka ds mUkj djokuk & iz cycy dks dS s igpkuxs \ iz cycy D; k [kkrh gS \ ★ [kkyh txg Hkjokuk & ¼½ cycy ds vms ----- - jax ds gkrs gA ¼[k½ rkrh dh pkr ----- - jax dh gkrh gA ★ i kB ds vk/kkj ij cycy ds ckjs ea fy[kokuk & cycy dh vkokt cycy dh iN cycy dk Hkstu cycy vkj rkrk dk fp= cuokdj jax HkjokukA ★ gea igpku dj uke crkvs & ea gjk gA yky esh pkr 	
		orLh	fo kFkhZ vkns kka vkj funz kka dk ikyu dj l dA fojke fpguka dk iz ksx dj l dA okD; fuekZ kA		
		l gys[k	'kq) orLh dk KkuA		

			v{kjka dh l qnj cukoVA	<p>gA</p> <ul style="list-style-type: none"> * okD; ka ea iz; ksx & i{N} i k{kk} ?kka yk * Jrys[k djok; k tk, xkA * fdUgha Ng if{k; ka ds uke fy[kkA * cgcgy 'kCn l s feyr&tyrs pkj 'kCn fy[kkA * l qnj v{kjka ea ,d ist fy[kokukA 		
uoEcj	ehBh l kjaxh	l quk cksyuk	<p>l e) ifjosk ea cksyus dh {kerk dk fodkl A Hkk"kk KkuA cksyus dh rRi jrka fofHklu izdkj ds ok ; a=ka dh tkudkj hA</p>	<p>Hkk"kk iz; ksxka l s gh ifj"Nr gksh gA bl fy, vf/kd l s vf/kd cksyus ds fy, ifjr djukA</p> <ul style="list-style-type: none"> * ikB dk vkn'kz okpu djds iz u i{Ns tk, pxs & iz xkp ea dks vk; k \ iz xkp ds ykx D; ka nae jg x, \ iz ykx vi us&vi us ?kj D; ka ugha x, \ iz Hkksyk us l kjaxh dks fdl fy, pkV\ iz fp= fn[kkdj ok ; a=ka ds uke i{N}ukA iz Hkksyk us ykxka dks >Bk D; ka dgk\ iz Hkksyk l kjaxh okys ds ikl 	l axhr l s l af/kr gA	
		i Bu	<p>l gh mPpkj .k , oa fojke fpguka dk KkuA l a q r v{kjka dk KkuA</p>			

		ys[ku	; FkkFkZ vkj dYi uk ea varj I e>dj mUkj nsukA I jy 'kCnka , oa okD; ka dk vugys[kuA	tkdj D; ka cB x; k \		
--	--	-------	--	----------------------	--	--

- * i kB dk vuqj.k okpu
djokukA
- * pnfclnq vkj vuqokj okys
'kCnka ds mPpkj.k ea varj
crkukA
- * dfBu 'kCn vkj I a Dr v{kj
okys 'kCn '; kei VV ij
fy[kdj ckj&ckj i<okukA
- * okD; i<okdj i gys D; k gqvk
\ fQj D; k gqvk \ ml ds ckn
D; k gqvk \ i NukA
- * [kkus dh phtka dks muds
Lokn I sfeyokukA tJ s &
uhæw ehBk
fepZ [kVvk
tych rh[kk
- * vud 'kCnka ds fy, , d 'kCn
fy[kokuk&
tk I kjæh ctk, &
I kjæhokykA
- * i kB ds vk/kkj ij [kkyh txg
Hkjokuk&
I kjæh okyk Hkh I kjæh ij -----
----- p<kdj I ks x; kA
- * okD; cuokuk &
xkp] >B] uhaA

		orLuh	u, 'kCn ,oa 'kq) orLuh dk KkuA	<ul style="list-style-type: none"> * vFkZ Li "V djuk & [kj kV/s yuuk & D; k [kkd ehBh Fkh & * I kjæh ds vfrfjDr I æhr ea ctkus okys vU; dksu&dksu I s ok gkrs gâ \ * fdI us dgk \ dc dgk \ okys izuka ds mUkj fy[kokukA * rkj okys vkš Fkki okys cktka dh vvx&vyx I ph cuokukA * ^pkš 'kCn tkM-dj 'kCn cuokuk & * pkš ky pkš kgk pkš k; k * fp=ka ds uke fy[kokuk & 		
		I gys[k	v{kjka dh cuoVA	<ul style="list-style-type: none"> * fuEufyf[kr 'kCnka ea ^ i * vkš ^ ka* yxkvks & pkn] pnu] eaxyokj 		
	Vd w jtkk chp cktkj	I quuk cksyuk	I Loj dfork cksyus dh {kerk dk fodkl A Lej.k 'kfDr dk fodkl A fxurh tkuukA	<ul style="list-style-type: none"> * vkn'kZ okpu djrs gq ikB dk emy mîs; I e>kuk vkš Nks/&Nks/s izu iNuk & iz Vd w dk D; k vFkZ gs \ 	xf.kr I s I æf/krA	

				<p>iz ,d vukj ea fdrus nkus gkrs gā \</p> <p>iz nl ea fdrus 'kū; gkrs gā \</p> <p>iz gtkj ea fdrus 'kū; gkrs gā \</p> <p>iz ,d epQyh ea fdrus nkus gkrs gkxs \ l e; kuđ kj budh tkp djokukA</p> <p>★ fxurh dk xhr fl [kkukA Vsl w jktk cktkj vukj yus x, FkA</p> <p>iz re cktkj D; k&D; k yus tkrs gks \</p> <p>★ ikB dk ckj&ckj vuđj.k okpu djokdj ; kn djokukA</p> <p>★ fuEufyf[kr 'kCnka ea l s ftu phtka dks ge fxu l drs gā mu ij xsyk yxokukA</p> <p>★ i<ekdj dfork dh i fDr; k; ijh djokukA</p> <p>★ okD; i<ekdj l gh&xyr dk fu'kku yxokukA</p> <p>★ 'kū; yxokdj fxurh fl [kkukA</p> <p>★ iz ukā ds mūkj fy[kokuk & iz cktkj ea dksū [kMk Fkk \</p> <p>iz Vsl w jktk us fdrus vukj</p>		
		i Bu	<p>vupku yxkus , oa dYi uk 'k fDr dk fodkl A</p> <p>fxurh l h[kukA</p>			
		ys[ku	<p>l jy Hkk"kk ea mūkj fy[kus dh {kerk dk fodkl A</p> <p>okD; fuekZ.k dh {kerkA 0; kdjf.kd 'kCnka dk KkuA</p> <p>'kCnka ea fxurh tkuukA</p>			

		orLuh	'kq) orLuh dk KkuA	<p>[kj hns \</p> <ul style="list-style-type: none"> * feyr&tyrs rpd okys 'kcn djokuk & vukj & cktkj nkus & [kkus * cgppu cuokuk & nkuk & nkus diMk & diMf * fjDr LFkku HkjokukA * buds uke crkvks & vukj] l c] vaxij & Qy gkFkh] fl g] canj & * ftu phtka dks fxu l drs ga muds vkxs gk; fy[kokuk vkj ftlga ugha fxu l drs ga muea ugha fy[kokukA * valka dks 'kcnka ea fy[kokukA <ul style="list-style-type: none"> * ^vukj* , d Qy dk uke gA Ng vU; Qyka ds uke fy[kokukA * ^Vs ii , d Qny dk uke gA Ng vU; Qnyka ds uke fy[kokukA * HkMa >M ea jgrh gA vkj dks&dks l s tkuoj >M ea jgrs ga \ uke fy[kokukA * dfBu 'kcnka dk Jrysk djokukA 		
		l gys[k	v{kjka dh cukoVA			

				<ul style="list-style-type: none"> * chT okys vkj xByh okys Qyka dk uke fy[kokuk & xByh & vke] dVgy] tkeu] yhph] vkyw c[kkjka * fcuk xByh okys %chp oky% & i i hrk] ve: n] l sA * l qj v{kjka ea ,d ist fy[kokuka 		
fnl Ecj	cl ds uhps ck?k	l quk cksyuk	txyh tkuojka vkj ikyrw tkuojka dh tkudkjha u, 'kCnka dk fuekZ ka mfpr fojke fpguka dk KkuA l a q r v{kjka dk KkuA	i k B dk vkn'kz okpu djrs gq izu i Nuk& <ul style="list-style-type: none"> * ck?k dgk; jgrk gS \ * cl dgk; [kMh Fkh \ * ykx fdl l s Mj jgs Fks \ * Nks/s ck?k us cl ea D; k ns[kk \ * cl ds l keus okyh nhokj D; k Fkh \ * cl ea fdrus njokts Fks \ * rfgkjs ?kj ;k Ldny ds vki ikl dksu&dksu l s tkuoj ;k i {kh utj vkrs gS \ * 'kCnka dh vR; k{kjh [ksyuka * rsnq okyh ?kVuk fdl fnu ?kVh Fkh \ <ul style="list-style-type: none"> * i k B dk vupj.k okpu djokuka * okD; i <okdj l gh&xyr dk 	foKku l cf/krA	l s

		<p>ys[ku</p>	<p>/kkjk iɔkg cksyus dh {kerkA</p> <p>fu.kz̄ yɔuk vkj̄ fu"d"kl̄ fudkyus dh {kerkA 'kCn HkMkj̄ eə of) A fpru , oə dYi uk' khyrk dk fodkl A</p>	<p>fu'kku yxokukA</p> <ul style="list-style-type: none"> ★ i'kɔif{k; kə ds uke i<ɔkdj vkl ikl jgus okys i'kɔif{k; kə ds uke kə ij xksyk yxokukA ★ i<ɔ l e>dj js[kk l s feyokuk & ck?k dk cPpk pɪrk ej xh dk cPpk 'kkod ★ ; kei VV ij l ə Ør v{kj fy[kdj ckj & ckj i<ɔkukA ★ 'kCn kə ds vFkz̄ i<ɔkdj ; kn djokukA ★ iz̄ ukə ds mUkj fy[kokuk & iz̄ cl dgk; [kMh Fkh \ iz̄ yksx fd l s Mj jgs Fks \ ★ [kkyh txg Hkjokuk & Nkə/s ck?k dks yxk yksx ml l s --- ----- gə ★ cl ^?kj & ?kj̄ dj jgh FkhA uhps nh xbz̄ phtkə dŋ h vkoktə dŋ rh gə \ phtkə ds uke ugha fn, x, gə \ ★ fn, x, 'kCn kə l s okD; cuokuk & taxy] l h<h] ifg; k] iatkA ★ fp= fn[kkdj ikp okD; 		
		<p>orLh</p>				

		I gys[k	'kq) orLuh dk KkuA v{kjka dh cukoVA	fy[kokukA * blga D; k dgrs gā & cl pykus okys dks & fVdV ckVus okys dks & cl ea I Qj djus okyka dks & * foyke 'kcn djokuk & Nks/k cMk * cgppe fy[kokuk & , d fpfM+ k & vud fpfM+ kj , d I h<h & vud I hf<+ kj * ; kst d fpgu okys 'kcn fy[kokuk & ?kj&?kj] [ksyr&[ksyrA * cl ds vfrfjDr ; k=k djus okys vU; I k/ku dksu&dksu I s gā \ * dfBu 'kcnka dks Jqys[k djokukA * , d ist I qj v{kjka ea fy[kokukA		
tuojh	I j t tYnh vkuk th	I quk cksyuk	ekS e dh tkudkjha fn'kkvka dk KkuA /kii dk egUoA fpru djus dh {kerk dk	izuka ds mUkja }kjk cPpka dh ftKkl k c<kukA iz I j t dc fudyrk gS\ iz vxj /kii u gks rks D; k gksck	foKku I s I æf/kr gā	

			fodkl A	<p>\</p> <p>i z d g k l k D; k g k r k g S \</p> <p>i z d f o r k e a l i j t l s l c l s i g y s</p> <p>D; k e k x k x; k g S \</p> <p>i z v x j g o k u g k s r k s D; k g k s x k</p> <p>\</p> <p>i z / k i i d k j a x d s k g k r k g S \</p> <p>i z d g k l k f d l e k s e e a g k r k g S</p> <p>\</p> <p>i z r e g a d k s u & l k e k s e l c l s</p> <p>T; k n k i l l n g S \</p> <p>i z e k s e l s l a c f / k r d f o r k</p> <p>d j k u k A</p> <p>★ i k B d k l l o j v u p j . k o k p u</p> <p>d j o k u k A</p> <p>★ ' k c n k a d k s i < e k d j v y x o k y s</p> <p>' k c n i j x k s y k y x o k u k &</p> <p>c k f j ' k & i k u h] x h y k] c k n y]</p> <p>f n Y y h</p> <p>★ i f D r ; k a d k s i < e k d j d f o r k</p> <p>d k s i j k d j o k u k &</p> <p>t e d j c B k -----</p> <p>-A</p> <p>----- u f n [k r k</p> <p>g A</p> <p>★ l g h ' k c n i j ? k j k y x k v k s &</p> <p>l f n z k a @ x f e z k a e a / k i i e a c B u k</p> <p>v P N k y x r k g A</p>		
		i Bu	<p>m f p r v k j k g & v o j k g d k</p> <p>K k u A</p> <p>l e j . k ' k f D r d k f o d k l A</p> <p>l g h & x y r d k f u . k z</p> <p>d j u s d h { k e r k A</p>			
		ys[ku	<p>l i j t d s c k j s e a f o ' k s k</p> <p>t k u d k j h A</p> <p>0; k d j f . k d i z k s x k a d k s</p> <p>t k u u k A</p>			

		oruh I gys[k	'kq) oruh dk KkuA u, 'kCn HkMkjA I qj v{kjka dh cukova	iz dfork ea /kwi dk jax xkj k gA fuEufyf[kr dk jax crkvks & 1- pnek dh pknuh & 2- cxhps dh ?kkl & iz foyke 'kCn fy[kokuk & 1- xkj h 2- /kne iz budks vksj D; k&D; k dgrs gA \ 1- I j t & 2- ckfj 'k & iz dVksj h vksj xkj h dh y; ij 'kCn fy[kk& 1- ekj I qkdj I pykrh gS & ykh 2- pkj djrk gS & iz I j t fudyus ij D; k&D; k gkrk gS \ * Q+ vksj Q okys 'kCn fy[kokukA * I j t xky gkrk gS vksj dk&dk& I h phta xky gkrh gA \ uke fy[kokukA * , d ist I gys[k djokukA		
uV[kv pigk	I quk cksyuk	dgkuh I qdj I e>ukA I kp&I e>dj mukj nus dh {kerk dk fodkl A	dgkuh dk vkn'kz okpu djokrs gq iz u iNuk & iz pigk cgr fnuka I s fcy I s ckgj D; ka ugha vk; k Fkk \ gekjs ennxkj foKku I s I af/kr gA I ekt ea ge , d&nl js dh enn I s			

			<p>vupku yxkus dh {kerk dk fodkl A</p> <p>I gh mPpkj.k , oa fojke fpguka dk KkuA dgkuh dh Øec)rk dks I e>ukA</p>	<p>iz pags us nðkunkj I s D; k ekpxk \</p> <p>iz nthz pags dh fdl ckr I s Mj x; k\</p> <p>iz pags us vi uh Vksih dS s I tkbz \</p> <p>iz pags us jktk dks dS s Mjk; k \</p> <p>iz pigk dS k Fkk \ uV[kV ; k cgknj \</p> <p>★ ikB dk vupj.k okpu djokukA</p> <p>★ fuEufyf[kr okD; ka dks i < dj I gh&xyr dk fu'kku yxokuk &</p> <p>nðkunkj us dgk & vjð rwejh nðku ea D; k dj jgk gS \</p> <p>pigk ckyk & ea rñgkjs di M\$ dkVus vk; k gA</p> <p>★ dgkuh ds fuEu okD; ka dks Øe I s fy[kokukA</p> <p>★ I gh mUkj pudj ml ij fu'kku yxokuk &</p> <p>nðkunkj D; k cprk Fkk \</p> <p>¼½ vkVk] nky ¼ ½</p> <p>½½ Qy] I fct; ki ¼ ½</p> <p>¾¾ di M\$ ¼ ½</p> <p>¾¾ f[kyk&us ¼ ½</p> <p>★ bu dk; k& ds fy, ne fdl ds ikl tkvksxs \ js[kk I s</p>	<p>gh jg I drs gA</p>
		ys[ku	<p>I jy] Li"V , oa I pks'k Hkk"kk dk KkuA dYi uk' khyrk , oa</p>		

			ckskxE; rk ea of) A	feykvks & * di M _k [kjhnus ukbz dh n _o ku ij * cky dVokus di M _k dh n _o ku ij * fdI us dgk \ vksj dc dgk \ okys iz uk _a ds m _u kj djokuk & 1- vjs r _w esh n _o ku ea D; k dj jgk gS\ 2- nthz th ep _s n _o ls d _N dke gS\ * p _o gs us n _o dkunkj] nth _z jtkk dks D; k /kedh nh \ * fy _x cnyks & p _o gk & p _o fg; k * okD; ka ea iz; ksx & uV[kV] 'kjkjr] jktegy * , dopu&cg _o pu & Vks _i h & Vks _i ; k _i * fdI s D; k dgrs g _a \ tks vkneh n _o ku ea l keku cps & n _o dkunkj * fjDr LF _k ku Hkjokuk & uV[kV p _o gk ----- ds vnj i g _o x; ka * 'k _o nka dks tkM _e dj fy[kks & jtkk \$ egy ¾ jktegy		
		or _u h	'k _o or _u h dk KkuA			
		I gys[k	I M _k Sy v{kjka dh cukoVA			

				<ul style="list-style-type: none"> ★ fp= ns[kdj ennxkja ds uke fy[kokukA ★ j- ^ kZ * dh /ofu okys i k p 'kcn fy[kokukA ★ buds dke djus okyh phtka ds uke fy[kokuk & c<ð] d[fgkj] fp=dkj] fdl kuA ★ l qj v{kjka ea ,d ist fy[kokukA 		
Qjoj h	, Ddh nkDdh	l quk cksyuk	nl jka dh enn djus dh Hkkouk dk fodkl A dgkuh l qdj mUkj neus vkj fu"d"kl fudkyus dh {kerk dk fodkl A	<ul style="list-style-type: none"> ★ iz uka }kjk cPpka dh vkUrfjd Hkkouk dks mHkkjuk & iz D;k vkius dHkh fdl h dh enn dh gS \ iz re budh l gk; rk dS s djksxs \ ¼d½ , d yaMk 0; fDr l Md ikj djuk pkgrk gA ¼[k½ r[fgkj] , d xjhc l kFkh chekj gA ¼x½ , d cf<# k l s fjd'ks ea ugha p<* tk jgk gA ¼?k½ , d Hkw[kk vkneh Hkw[k l s rMi jgk gA ★ rRi 'pkr- ikB dk vkn'kz okpu djrs gq izu iNs tk, xs & 		gea dHkh Hkh nl jka dks gs nfrV l s ugha ns[kuk pkfg, A
		i Bu	l gh mPpkj.k , oa fojke fpguka dk KkuA			

		<p>'fo'ksk.k* vFkkz~ fo'kskrk crykus okys 'kCnka dk KkuA</p>	<p>iz nksuka yMfd; ka ds D; k&D; k uke Fks \ iz ?kus taxy ea ,Ddh l s fdl us i kuh ekpxk\ ★ i kB dk vuqj.k okpu djokukA ★ okD; ka dks i <okdj l gh&xyr dk fu'kku yxokukA tš s & , d dš okyh cMh ?keMh FkhA nkDdh ges kk viuh cgu ij jk tekri jgrhA ★ iz uka dks i <ej l gh mŭkj ij fu'kku yxokuk & fdl s [kkus ds fy, D; k pkfg, \ ¼d½ xk; nkuk ¼[k½ fpm k ?kkI ★ i kB ds vk/kkj ij okD; ijs djokuk & ¼d½ , d dš okyh dk uke ----- ----- Fkh ¼[k½ nkudš okyh cgr ----- ----- Fkka ★ iz uka ds mŭkj fy[kokuk & ?kus taxy ea ,Ddh l s fdl us [kkuk ekpxk \ </p>		
	ys[ku	<p>vFkz xg.k djuk , oa okD; iz kxA Lej.k 'kfDr dk iz kxA 'kCn HkMkj ea of) A</p>			
	oruh				

			'kq) orLih dk KkuA	<ul style="list-style-type: none"> ★ okD; cukvks & ?keMh] gſku] /kU; oknA ★ uhps fn, 'kCnka ds vFkZ fy[kokuk & QjI r] I UukVkj I ji V] I cdA ★ fn, x, mngkj.k ds vuq kj fo'ksk.k 'kCn pμokdj fy[kokuk & Nks/k ?kj goknkj ?kj cMk ?kj dkys cky ----- cky ----- -- cky ★ foyke 'kCn fy[kokuk & Nks/k & ----- >ka Mh & ----- -- [kq k & ----- ★ I eku vFkZ okys 'kCn fy[kokuk & enn & ----- [kq k & ----- ★ 'kCn ijs djokuk & /k ----- okn] ?k ----- Mh] j ----- I h ★ dfBu 'kCnka dk Jrys[k djokukA 		
--	--	--	--------------------	---	--	--

I gys[k

v{kjka dh I qj cukoVA

				<p>★ fp= fn[kkdj muds [kkus dk uke fy[kokuk &</p> <p>i kuh</p> <p>nkuk</p> <p>pnfcaq okys 'kCnka dks pūdj l ūnj v{kjka ea ikp&ikp ckj fy[kokuka</p>		
ekpl	i kBka dh i ūjkoūk	l ūuk cksyuk	<p>l kFk; ka , oa v/; kfi dkvka l s cf>>d ckr djus dh {kerk dk fodkl A</p> <p>vkRefo'okl ds l kFk viuh ckr j[kus dh {kerkA</p> <p>'kCnka vksj inka dks i ōkg ds l kFk i <ukAa l jy okD; ka dks l gh : i ea nkgjkukA</p> <p>l jy 'kCnka vksj okD; ka dk vugys[kA</p>	<p>ifBr ikBka l s izu i ūNukA</p> <p>'kq) l ōkn cŷokdj cksyus dh {kerk dk fodkl A</p> <p>i wkl fojke] vk'p; l vkfn fpguka dk /; ku j[kokrs gq i <okuka</p> <p>fdl h fo"K; ij ikp okD;] 0; kdjf.kd iz ksx djokuka</p>		<p>vH; kl djus l s gj dk; l l jy gks tkrk gA</p>

		oržh l gys[k]	vi us 'kCnka ea ?kVukvka dk o.kžu dj l dæA l udj fy[kus dh {kerkA v{kjka dh cukovA	dfBu 'kCnka dk Jqys[kA ,d ist l gys[k i frfnu djokukA		